

۱۹/۱۰/۲۰۱۹

فارو

په اروپا کی د افغان پناهندگانو د ټولنوفدراسیون فدراسیون سازمانهای پناهندگان افغان در اروپا

قطعنامه کنفرانس

مروری بر استقلال و اصلاحات امانی

۱۹ اکتوبر ۲۰۱۹، هالنډ

به سلسله کنفرانس های سالانه فدراسیون سازمانهای پناهندگان افغان در اروپا (فارو) بتاريخ ۱۹ اکتوبر ۲۰۱۹ نهمین کنفرانس فارو تحت عنوان ((مروری بر استقلال و اصلاحات امانی)) در نزدیکی شهر لاهه (هاگ) کشور هالنډ به اشتراک بیش از صدو بیست تن از دانشمندان و نمایندگان سازمانهای پناهندگان افغان در اروپا برگزار شد. اشتراک کنندگان بعد از استماع پرزنتیشن ها و بیانات صاحب نظران، موضوع کنفرانس را مورد بحث و مذاقه قرار داده و به نکات ذیل تأکید نمودند :

الف: استقلال در مفهوم کلاسیک آن تمثیل مستقلانه حاکمیت است در سیاست داخلی و سیاست خارجی. در سالهای قبل از ۱۲۹۸ (۱۹۱۹) قبل از این که امان الله خان زمام امور سلطنت را بدست بگیرد، دولت افغانستان نمیتوانست در سیاست خارجی اراده خویش را مستقلانه تمثیل کند. امان الله خان که افکارش در پرتو آموزش های پیش کسوتان جنبش مشروطیت شکل گرفته بود، به درک نیاز جامعه به تحول و مدرنیزم رسیده بود و میدانست که استقلال سیاسی قدم نخست در این راه است، و در آغازین روز های تکیه بر تخت سلطنت اراده قاطع خویش را برای استرداد استقلال سیاسی اعلام کرد. مردم افغانستان که از بی اراده گی امرای وابسته به امتیازات استمراری انگیس ها، فقر و عقب ماندگی در جامعه و فقدان استقلال سیاسی به تنگ آمده بودند به دور شاه جدید حلقه زده و با پیشکش نمودن جان و مال شان پشتیبانی خویش را از تصمیم شاه جوان برای کسب استقلال سیاسی نشان دادند. مردم افغانستان تحت ذعامت شاه توانستند بریتانیای کبیر را وادار به قبول استقلال افغانستان سازند.

ب: شاه امان الله بار ها گفته بود کشوری که مردم اش بیسواد و گرسنه باشند، نمیتواند آزاد باشد. این تبلور اعتقاد امان الله خان به استقلال به مفهوم وسیع تر آن است. مفهومی که استقلال اقتصادی را نیز احتوا میکند. وی بعد از کسب استقلال سیاسی، در مشوره با شخصیتهایی از جنبش مشروطیت بخصوص محمود طرزی، محمد ولی خان دروازی و ده ها شخصیت ترقیخواه و مشروطه خواه، رو آورد به دولتمسازي و اصلاحاتی که جامعه را قادر به حرکت به سوی پیشرفت و ترقی بسازد. برنامه اصلاحات امانی شامل ساحات قانون گذاری، ترقی اجتماعی، رشد اقتصادی و فرهنگی (بخصوص معارف) بوده و کار تطبیق آن به سرعت آغاز گردید. نظامنامه اساسی ۱۹۲۳ که در واقع نخستین قانون اساسی افغانستان محسوب میگردد، چوکات عمومی قانونی را برای نظام جدید و حرکت آن بسوی آینده روشن ترسیم نمود. در این قانون اساسی هنوز پارلمان پیش بینی نشده بود. در عوض امان الله

د پانو شمیره: له 1 تر 3

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکاري ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

پاڼونه: دلېکنې د لېکنېزې ښې پاڼوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په څیر و لولئ

خان برنامه های اصلاحی خویش را در لویه جرگه ها، غرض مشورت طرح می نمود و در صورت رضایت مردم به تطبیق آنها می پرداخت. اصلاحات امانی در زمان کم اثرات ملموسی را در ساحات دولتی، رشد معارف، ژورنالیسم و توسعه روابط با سایر دول به بار آورد. از میان جوانانی که در این دوره برای تحصیل به خارج فرستاده شدند و بعد ها به مبارزین نامدار تبدیل شده ویا آثار علمی ماندگاری از خود بجا گذاشتند میتوان از میر غلام محمد غبار، دکتور عبدالرحمن محمودی، براتعلی تاج و ... نام برد. چهره شهرکابل آهسته آهسته عوض میشد.

ج: انگلیسها از اینکه آزادی خواهان هند به دولت امانی بحیث یک الگو و یک تکیه گاه می نگریستند احساس خطر می نمودند. از جانب دیگر یک افغانستان مستقل و متکی بخود میتوانست مانعی باشد برای تطبیق پلان های آینده انگلیس برای منطقه. انگلیس ها به فعال سازی شبکه های جواسیس که در داخل و خارج از تشکیلات دولتی امانی داشتند، و با برنامه از قبل طرح شده برای سرنگونی نظام شاهی امان الله و نابودی یاران صادق و مبارز او اقدام کردند. انگلیسها که به خصوصیت محافظه کاری مذهبی و حساسیت های مردم افغانستان خوب آگاه بودند، به جستجوی راه های تحریک احساسات مذهبی مردم پرداختند. در جریان سفر شاه امان الله و ملکه ثریا به اروپا جواسیس انگلیس عکسهائی جعل کردند که ملکه را بدون حجاب در میان مردان نشان میداد. این عکس ها قبل از بازگشت امان الله خان توسط عمال انگلیس در افغانستان وسیعاً پخش شده بود. پس از بازگشت از اروپا امان الله خان با شور و شوقی که برای تغییر جامعه داشت، پیشنهاد برخی اصلاحات شکلی در لباس مامورین دولت و اشتراک کنندگان لویه جرگه و فرستادن دختران برای تحصیل به اروپا را مطرح نمود. ذهنیت جامعه هنوز برای این نوع اصلاحات آماده نبود. این حالت و فعالیت مداوم دستگاه عظیم استخباراتی انگلیس باعث فاصله گرفتن مردم از او و مؤثرتر شدن تبلیغات عمال انگلیس گردید و سر انجام در سال ۱۹۲۹ با وسیع شدن دامنه بغاوت ها شاه امان الله تصمیم گرفت برای جلوگیری از خونریزی کشور را ترک کند. ابراز آمادگی توسط بخش هائی از ملت برای دفاع مسلحانه از نظام امانی نتوانست به تغییر این تصمیم منجر شود. بحران همه جانبه متعاقب آن دست نامرعی بریتانیا را برای جابجائی پیهم مهره های دست پرورده اش بر اریکه قدرت، عقب راندن و عقب نگهداشتن افغانستان از کاروان تمدن و ترقی بازساخت. محصول این وضع حاکمیت های استبدادی و بی توجه به خواسته های مردم بود. اشغال افغانستان توسط اتحادشوروی وقت به استقلال صرفاً سیاسی دوره های ماقبل پایان داد. پایداری در جنگ مقاومت و قربانی های مردم افغانستان برای استرداد استقلال افغانستان از روسها باعث خروج روسها از افغانستان شد اما مردم ما نه به استقلال رسیدند و نه به آزادی. زیرا رهبری مقاومت ضد روسی را قدرتهای خارجی از مردم افغانستان ربوده و به دستهای ناپاک پاکستانی ها و عمال داخلی شان سپرده بودند. متأسفانه امروز هم برخی از سفارتهای دول خارجی در وطن ما تعیین تکلیف میکنند و در موارد مشخصی مثلاً مذاکرات مستقیم صلح ایالات متحده با طالبان و متن مسوده قرارداد اسارت آور دوحه میتوان دید که حاکمیت ملی افغانها نه توسط حکام افغانستان بلکه توسط خارجی ها و در جهت منافع خارجی ها تمثیل میگردد. این وضع تابناکی خاطرۀ استقلال دوران امانی را که ما امروز با افتخار صد سالگی آن را تجلیل میکنیم، بیشتر برجسته میسازد.

کنفرانس برای بزرگداشت واقعی از تلاش هائی که در دوران شاه امان الله برای استقلال و ترقی افغانستان صورت گرفت، وبه هدف ترویج بهتر استقلال خواهی در بین نسل جوان افغانستان اقدامات ذیل را سفارش نمود:

الف: با آنکه دوران قدرت شاه امان الله، مثل هر دولتمدار دیگر خالی از اشتباهات نبود اما مردم افغانستان به این دوره بحیث یک برهه اشنتنائی و افتخار آفرین در تاریخ معاصر شان مینگرند. اشتراک کنندگان کنفرانس معرفی افتخارات این صفحه تاریخ و سایر افتخارات تاریخی و فرهنگی افغانستان را با انجام تحقیق، تتبع و چاپ کتب در رابطه با جوانب مختلف آن وجیبۀ ملی همه فرزندان افغانستان میدانند.

ب: بهترین راه برای تجلیل از استقلال ۱۹۱۹-۱۹۲۹ و اصلاحات امانی ادای نقش فعال در جهت آغاز و یا تقویت کوشش های علمی، فرهنگی، اجتماعی و سیاسی میباشد که در داخل و خارج از افغانستان برای رسیدن به استقلال واقعی و ترقی افغانستان براه انداخته میشوند. مساعی ما ولو کوچک هم باشند، بخشی از مساعی مردم افغانستان در این راستا بوده و ارزشمند خواهد بود.

ج: اعتراض برحرکات و پالیسی های دول خارجی و عوامل داخلی آنها که خواست استقلال طلبانه و ترقیخواهانۀ مردم افغانستان را نا دیده می گیرند، نه تنها حق، بلکه وجیبۀ ملی ما میباشد. اخیراً ایالات متحده با آغاز مذاکره مستقیم با طالبان در غیاب مردم و دولت افغانستان از یکسو و با دادن تعهد به طالبان در ساحاتی که بخشی از حاکمیت ملی افغانستان پنداشته میشوند(مسوده قرارداد

د پانوی شمیره: له 2 تر 3

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پټه له مور سره اړیکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنيزې بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله لیکنه له رالیرلو مخکي په خیر و لولی

دوحه) ، علناً خواست و اراده مردم افغانستان را نا دیده گرفته است. اشتراک کنندگان به افغانهای مقیم اروپا سفارش نمودند تا با حرکات اعتراضی قانونمند علیه مذاکرات مستقیم و روحیه قرار داد رد شده دوحه از تکرار این اشتباهات جلوگیری کنند. هر توافق صلحی که مهترتائید مردم افغانستان را نداشته باشد، مورد تائید اشتراک کنندگان کنفرانس و هزران افغان مقیم اروپا که در این کنفرانس نمایندگی میشدند، نخواهد بود.

ج: تحقیق در مورد جوانب مختلف اصلاحات امانی و عکس العمل دشمنان افغانستان در برابر آن ، سقوط رژیم امانی و عواقب آن برای افغانستان توسط محصلین پوهنتونهای افغانستان و انتشار نتایج این تحقیقات بحیث اسناد علمی میتواند نقش مهمی در آموزش از تجارب مثبت و منفی این اصلاحات برای نسل جوان و ترقیخواه افغانستان داشته باشد. مبرهن است که شرایط طی صد سال گذشته تا حدی دگرگون شده است، اماکنون هم افغانستان در محاصره دشمنان قرار دارد. دولت پاکستان به کفالت از بریتانیا و از طریق کار برد همان تاکتیک های شیطانی سد راه هرکوششی میشود که برای برآمدن افغانستان از بحران کنونی صورت می گیرد. پس تجارب صد سال قبل هنوز هم برای نسل جوان کشور آموزنده خواهد بود.

د: کنفرانس به مؤرخین و نویسندگان افغان مقیم اروپا که به یکی از زبانهای اروپائی تسلط دارند سفارش میکند تا با استفاده از امکانات موجود در غرب، به نوشتن جزوه ها و کتب در مورد صفحات درخشان تاریخ و افتخارات فرهنگی افغانستان به یک زبان اروپائی، در معرفی افتخارات تاریخی و فرهنگی ما نقش شایسته شان را ایفا نمایند.

قطعهنامه هذا بر مبنای نظرات متخصصین و بحث های اشتراک کنندگان در چهار ماده فوق ترتیب و تصویب گردید.

د پانوی شمیره: له 3 تر 3

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنی د لیکنیزې ښې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په ځیر و لولئ